

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на тема

„Връзки с обществеността – социология на границата с изкуството“

на Наташа Атанасова Спиридонова

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Изготвил: доц. д-р Анна Мантарова – ИИОЗ при БАН

Проблематиката, разглеждана в дисертационния труд е актуална и значима – при наблюдаваното изключително широко разпространение във всички области на модерното общество на разнообразни дейности в рамките на връзки с обществеността, безусловно е не само важно, но и абсолютно необходимо да има теоретично осмисляне на практиката и изграждане на теоретични систематизации и конструкции, които да имат организираща и насочваща роля в спиралата на по-нататъшното развитие. Погледнато в тази перспектива, предложеният дисертационен труд има амбиции, които напълно отразяват назрели познавателни и практически потребности.

Предложената работа е структурирана на въведение, 4 глави и заключение. Цитираната литература включва 119 заглавия като 78 от публикациите са на български език (вкл. работи на чуждестранни автори), 4 на руски, 24 на английски, 54 на немски и 1 на френски. Ползвани са 5 интернет източника.

Във въведението е описана проблемната ситуация, очерталите се потребности и проблеми по осигуряването на професионална подготовка и компетентност на занимаващите се с тази дейност специалисти. На тази основа е формулирана целта на работата, която има както чисто теоретични, така и приложни страни. Изложена е и основната теза на дисертационния труд, която наред с познавателното си съдържание има и съвсем определен практически аспект.

В Първа глава „Метаморфози на публичността“, която има предимно теоретичен характер, авторката показва познаване на съществуващите концепции и дискусии и аналитично мислене при интерпретацията на конкретни проблеми. Текстът е четивен, поднесени са интересни примери, доказващи и илюстриращи твърдения на авторката. С проследяване и анализ на измененията в природата на публичността в модерния свят, се отива до очертаване на нейните съвременни измерения и императиви; изложена и аргументирана е собствената авторова позиция за природата и съдържанието на ПР практиката и нейната теория.

Втората глава „Граници на научната специалност и проблемен статут на ПР“ проследява историята на развитие, познавателните модули и структура, интердисциплинарния и полидисциплинарен характер, академичния статут на Връзки с обществеността като резултатна на действието на фактори от три полета – социално управление, общество (като потребител), висши училища.

По отношение на тази част на работата бих изказала някои съображения.

При анализа на акцентите в учебните програми авторката казва, че целта ѝ е „да посочим в явен вид разнобоия и да аргументираме необходимостта от усилия за постигане на консенсус в тази насока“ (с. 47 в текста и с.8 на Авторферата). Но дали е необходимо, а и възможно ли е, или най-малкото, до каква степен, да има консенсус и еднаквост. Става дума за практическа дейност, която е зависима от социо-културния контекст, от конкретната социално-икономическа ситуация, социално психически особености на населението в различни страни и т.н. За такава стабилност, според мене, може да се пледира по-скоро по отношение на познавателното съдържание и структура, не толкова за акцентите. По-нататък и самата авторка казва (с.53), че познавателната структура не е зададена веднъж завинаги

Може да се разсъждава повече и във връзка с изложеното относно влиянието на обществото върху образователния процес и програми (с. 69), където се казва, че „Търсенето на универсални решения налагани „отгоре“ е обречено на неуспех“. Но практиката показва, че проблемът с разминаването на вътрешния контрол и външното оценяване е доста сериозен на всички равнища. Очевидно трябва да се намери решение, така че да се защитят интересите на потребителите за качествен продукт. Съзнавам обаче, че задълбочаването в тази линия излиза извън обсега на зададените цели и задачи на дисертационния труд. В една следваща работа би могло да се мине към конкретизация, примерно за техния университет и по-специално по отношение на ПР обучението на изказаното тук (с.70) твърдение, че „На това управление (социалното) е възложена трудната задача да регулира образователните процеси, като задължително се въздържа от свръхнамеса в университетите, техните специалности и тяхната образователна политика. За сега в България оставаме далеч от изпълнението на тази задача.“

Третата глава „Комплексът науки в ПР“ разглежда подробно кои социални науки или каква част от тях са синтезирани в ПР, защо и по какъв начин те са свързани с него и как се прилагат в неговите граници. Тук се обосновава аргументирано необходимостта от знания от тези науки за осъществяване на ПР дейностите, приложението им, извеждат се връзките на различни нива и по различни направления. В хода на изложението авторката показва каква проблематика от една или друга наука е релевантна към ПР. Бележката, която бих отправила е, че на с. 79 тя казва какво е „по-модерно“ – формулира, но не аргументира, не изяснява какво има предвид да е едновременно по-универсално и по-индивидуално. Отново по линия на насоки за бъдещи изследователски търсения, по повод

споменатото за проучвания на ОМ от „по-големи предприятия, фирми и организации“ (с.96) може да се развият разсъждения по линия на отношението „Връзки с обществеността – маркетинг“.

В четвъртата глава „ПР на границата с изкуството“ след като се спира на дефицитите на науката, дисертантката разглежда как благодарение на спецификата си и отликите от науката, изкуството може да надгражда възможностите ѝ, вкл. и в ПР дейностите.

В заключението е обрнат поглед напред към мястото и ролята на ПР в перспективата на социалната промяна – една перспективна линия за по-нататъшно изследване.

Що се отнася до автореферата, то той дава адекватна представа за дисертацията, коректно са представени приносите на авторката в теоретичен и приложен план.

Като обобщение мога да кажа, че работата показва много добро познаване на проблематиката – класически и по-нови теории и концепции по широк спектър проблеми. Личи умението да се селектира и организира материала в зависимост от конкретната цел на анализа. В работата е формулирана и обосновава тезата за полидисциплинарната природа на ПР, изложено е системно и експлицитно схващането, че ПР се приближава/е на границата с изкуството и са изведени 5 аналогии с изкуството (възприемане и отношение към реалността; принцип за многозначната информация и интерпретация; връзка между средства, фрагменти и цялостен резултат; стремеж към уникалност и новост и тип адресат и реализирана визия за отношения с него), които авторката определя и обосновава като фундаментални.

Наред с разработването на теоретични въпроси, се откроява и приложната насоченост на дисертационния труд, визираща съдържанието на учебните програми.

В **заключение** на изложеното до тук, като отчитам безспорните положителни качества и приноси на предложението от докторант Наташа Спиридонова дисертационен труд, изразявам категоричното си становище, че той има всички необходими качества, за да бъде присъдена на авторката му образователната и научна степен „доктор“ и ще гласувам „ДА“.

7 юни 2013 г.

Доц. д-р Анна Мантарова